

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 279/2015 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen ilmasto- ja energiastrategian valmistelusta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Mikko Kärnän /kesk ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 279/2015vp:

Miten elinkeinoministeri varmistaa, että pian käynnistyvässä ilmasto- ja energiastrategiatyössä käytettävät tausta-aineistot ovat julkisia ja läpinäkyviä,

miten varmistutaan siitä, ettei strategiatyön valmistelussa käytetä malleja tai tietoa, joka ei nauti akateemisen tiedeyhteisön hyväksyntää, ja miten tiedeyhteisön asiantuntemusta aiotaan hyödyntää strategian valmistelussa ja

miten valtioneuvosto varmistaa, että kaikki keskeiset helposti selvitettävissä olevat tiedot uusien teknologioiden teknisistä ja taloudellisista mahdollisuuksista ovat päätöksentekijöiden käytettävissä strategiasta päätettäessä?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Biotalous ja puhtaat ratkaisut – ministerityöryhmä ohjaa energia- ja ilmastostrategian valmistelua ja päättää strategiaan sisältyvistä poliittisista linjauksista. Strategian valmistelussa kukin ministeriö vastaa vastuualueelleen kuuluvien asioiden valmistelusta ja ministeriöt päättävät vastuulleen kuuluvien asioiden valmistelusta, kuten tarvittavista uusista selvityksistä, skenaarioista ja politiikkatoimien vaikutusarvioinneista. Valmistelemme strategian ministeriöiden yhteistyönä. Vastuu työn koordinaatiosta ja sektorikohtaisten tietojen koonnista on työ- ja elinkeinoministeriöllä. Etujärjestöjen, kansalaisjärjestöjen sekä kansalaisten kuulemisen toteutamme kuulemistilaisuuksilla ja kommentointimahdollisuuksilla.

Energia- ja ilmastostrategian laadinnassa ja valmistelussa hyödynnetään runsaasti erilaista ja eri lähteistä peräisin olevaa tietoa ja taustamateriaalia. Osa materiaalista on strategiaa varten varta vasten tehtyä tai teetettyä, osa on laadittu muussa yhteydessä tai muita tarpeita varten. Taustamateriaalina käytettävät tutkimukset ja selvitykset julkaistaan työ- ja elinkeinoministeriön internetsivuilla sitä mukaan kuin materiaali on tiedossa tai valmistuu. Varsinaisen eduskunnalle luovutettavan selonteon lisäksi laaditaan erillinen taustaraportti, jossa energia- ja ilmastoasioita käsitellään strategiaa syvällisemmin ja avataan strategian poliittisten linjausten taustoja ja lähtötietoja kootusti. Taustaraportti julkaistaan luonnollisesti sekini.

Strategiatyössä ei tehdä ennusteita. Työssä laaditaan sen sijaan skenaarioita, jotka kuvaavat miten erinäiset asiat ja suureet kehittyisivät ennalta määrättyjen oletusten toteutuessa. Tämän

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 279/2015 vp

vuoksi esimerkiksi talouskehityksessä tapahtuvat muutokset voivat vaikuttaa merkittävästi toteutuvaan kehitykseen. Skenaarioita on kahdenlaisia: perusskenaario ja politiikkaskenaario. Perusskenaariossa kehitys jatkuu nykytilanteen mukaisesti skenaarion sisältäessä vain jo päätetyt uudistukset ja politiikkatoimet. Politiikkaskenaario sisältää lisäksi uusia, ei siihen mennessä päätettyjä politiikkatoimia, joiden avulla pyritään pääsemään kansallisesti sekä kansainvälisesti asetettuihin energia- ja ilmastopoliittisiin tavoitteisiin ja velvoitteisiin.

Skenaariot laaditaan sektorikohtaisesti käyttäen useita eri simulointimalleja ja laskentapohjia. Skenaarioiden laadintaan osallistuvat ministeriöiden lisäksi asiantuntijalaitokset ja tutkimuslaitokset, kuten Suomen ympäristökeskus, Luonnonvarakeskus, Valtion taloudellinen tutkimuskeskus ja VTT Oy. Yliopistojen ja konsulttiyritysten erityisosaamista hyödynnetään tarpeen mukaan. Skenaarioiden laadintametodologia on selostettu muun muassa Euroopan komissiolle jätetyssä kansallisen järjestelmän kuvauksessa. Kuvaus on julkaistu sekä työ- ja elinkeinoministeriön että komission internetsivuilla. Kirjallisessa kysymyksessä mainittu ministeriön energiasaston ”energia-excel” ei ole esimerkiksi energijärjestelmää kuvaava simulointimalli, vaan käytännöllinen työväline, jolla kootaan yhteen eri selvityksistä skenaariotyötä varten saatuja pohjatietoja.

Strategiatyössä hyödynnämme valtioneuvoston päätöksentekoa tukevan selvitys- ja tutkimustoiminnan hankerahoitusta (TEAS-toiminta). TEAS-rahoitusta hallinnoi valtioneuvoston kanslia. Strategian valmistelua varten on käynnissä esimerkiksi sähkön- ja lämmöntuotantoa ja energiaverotusta koskevat hankkeet. TEAS-rahoituksen seuraavaksi avautuvassa haussa energia- ja ilmastostrategiaa käsittelevään teemaan on varattu varsin suuri määräraha. Selvitykset hankitaan avoimella haulla. Tämä tarjoaa avoimen ja tasapuolisen tilaisuuden myös tiedeyhteisölle tarjota osaamistaan ja näin antaa oman panoksensa strategiatyölle.

Vuonna 2012 enimmäistä kertaa nimitetty kansallinen ilmastopaneeli on energia- ja ilmastoasioissa ministeriöiden kiinteä yhteys tiedeyhteisöön ja sen parhaisiin asiantuntijoihin. Monitieteellisen ilmastopaneelin tehtävänä on neuvoa energia- ja ilmastopolitiikasta vastaavaa ministerityöryhmää ja tehdä sille ehdotuksia ja suosituksia päätöksenteon tueksi. Ilmastopaneeli on kuluneina vuosina vastannut ministeriöiden selvityspyyntöihin, sekä myös omasta aloitteestaan laatinut hyödyllisiä selvityksiä ajankohtaisista teemoista. Aiomme jatkossakin käyttää tätä ilmastopaneelin tarjoamaa tiedeyhteisön asiantuntemusta hyödyksi ei vain strategiatyön yhteydessä, vaan laajemminkin energia- ja ilmastopolitiikan valmistelussa.

Energia- ja ilmastostrategian valmisteluun osallistuvat lukuisat tahot edustavat alansa vahvinta osaamista. Päätöksenteon tietoperustaa koottaessa pyritään luonnollisesti parhaaseen mahdolliseen oikeellisuuteen ja riittävään ajantasaisuuteen. Tämä koskee muun muassa uusien teknologioiden kehitystä sekä teknisiä ja taloudellisia mahdollisuuksia. Luottamuksen ja läpinäkyvyyden lisäämiseksi työ- ja elinkeinoministeriö julkaisee kuitenkin tausta-aineistoja, mukaan lukien skenaarioiden pohjana toimivia lähtötietoja, sekä tuloksia entistä kattavammin, ja kannustamme muita ministeriöitä ja tiedontuottajia samaan. Näin ollen sekä strategiatyön tausta-aineisto että tulokset ovat muun muassa akateemisen tiedemaailman arvioitavissa.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 279/2015 vp

Helsingissä 24.11.2015

Elinkeinoministeri Olli Rehn